

Asia: VN/14214/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyviksi asetusmuutosehdotuksiksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne lääkkeiden hintasääntelyyn ja lääketaksaan liittyvistä muutosehdotuksista.

Syöpäjärjestöt kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaiseen hallituksen esitykseen.

Syöpäjärjestöillä ei ole ehdotukseen huomautettavaa. Potilaan maksamien kustannusten hillitseminen on kannatettava tavoite, mutta kokonaisuudessa on arvioitava myös vaikutuksia apteekkiverkoston laajuuteen. Syöpäjärjestöt pitää koko maan kattavia, yhdenvertaisesti lääkeneuvontaa tarjoavia apteekkipalveluja tärkeänä tavoitteena.

Huomionne apteekkiveroon liittyvistä muutosehdotuksista.

Syöpäjärjestöt kannattaa apteekkiveron muuttamista liikevaihtoperusteisesta myyntikatepohjaiseksi. Tämä korjaa osan kalliiden lääkkeiden apteekeille aiheuttamisesta ongelmista.

Syöpäjärjestöt on kuitenkin huolissaan ehdotuksesta luopua sivuapteekkien erityisestä verokohtelusta. Pienten paikkakuntien ja harvaan asuttujen seutujen sivuapteekit ovat tärkeä osa erityisesti ikääntyneen väestönosan rationaalista lääkehoitoa ja koko terveystalouden järjestelmää. Sivuapteekkivähennysten poisto saattaa vaarantaa apteekkiverkoston kattavuuden ja sivuapteekkitoiminnan.

Huomionne rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan liittyvistä ehdotuksista.

Ei lausuttavaa.

Huomionne itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajennukseen liittyvistä ehdotuksista.

Syöpäjärjestöt kannattaa perusteellisen työryhmätyön lopputuloksena syntynyttä ratkaisua vapauttaa apteekkien ulkopuoliseen myyntiin vain itsehoitolääketyöryhmän ryhmän 1 (Fimean selvityksen ryhmän 2) lääkkeitä. Muutoksen vaikutuksia apteekkiverkoston, lääkehoitoon ja lääkitysturvallisuuteen tulee kuitenkin arvioida huolellisesti.

Huomionne itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupiin liittyvistä ehdotuksista.

Ei lausuttavaa.

Huomionne lääkeasetukseen sisältyvistä ehdotuksista.

Ei lausuttavaa.

Huomionne lääkemääräyksestä poikkeavaan lääkkeiden toimittamiseen tai lääkemääräysten ilmeisten virheiden korjaamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Syöpäjärjestöt pitää ehdotuksia kannatettavina ja järkevinä. Apteekit ovat tärkeä osa kattavaa terveydenhuoltojärjestelmää ja ehdotetut muutokset mahdollistavat farmasian ammattilaisten osaamisen sujuvamman hyödyntämisen, mikä hyödyttää myös apteekkien asiakkaita.

Huomionne lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvien palautusmaksujen kohdentamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Ei lausuttavaa.

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden perusteluista.

Ei lausuttavaa.

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden vaikutusten arvioinnista.

Ei lausuttavaa.

Huomionne muista esityksessä olevista ehdotuksista.

Ei lausuttavaa.

Vapaamuotoiset lausumat hallituksen esityksen luonnoksesta.

Joka kolmas suomalainen sairastuu syöpään. Syöpään sairastuneiden määrä kasvaa nopeasti vuosittaisesta 39 000 syöpätapauksesta 45 000 syöpätapaukseen kymmenessä vuodessa, ja valtaosa uusista syöpään sairastuneista on ikääntyneitä. Vaikka 85 % yli 75-vuotiaista on käyttänyt digitaalisia sotepalveluja, on palveluiden käytössä monenlaisia esteitä (Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry:n Ikäteknologiakeskus ja Helsingin yliopisto 2023). Apteekkipalvelut ovat keskeinen osa terveyspalveluita, joissa verkkopalvelut tai etäasiointi eivät saa muodostua ainoaksi tosiasialliseksi vaihtoehdoksi.

Lausuttavana oleva esitys tavoittelee 30 miljoonan euron pysyvää vuosittaista säästöä julkiseen talouteen. Asiakkaiden maksurasitetta ei ole tarkoitus kasvattaa, mutta esitettyjen muutosten tosiasiallista vaikutusta apteekkiverkoston kattavuuteen on vaikea arvioida. Jos esityksen seurauksena pienet sivuapteekit lopettavat toimintansa tai asiointimatkat pitenevät, on tällä suuri vaikutus erityisesti pienituloisten ikääntyneiden syöpäpotilaiden arkeen ja toimeentuloon.

Henkilökohtaisen kasvokkain tapahtuvan lääkeneuvonnan merkitys on suuri erityisesti ikääntyneille asiakkaille, etenkin paikkakunnilla joissa ei enää ole omaa terveyskeskusta ja julkinen liikenne on olematonta.

Hartonen Sarianne
Syöpäjärjestöt